

POSADA (14) sb f

posada (13), **possada** (1); posada : possada *StryjKron* (1:1).

o oraz pierwsze a jasne; końcowe a prawdopodobnie jasne (tak w -a).

sg [N posada.] ◇ G posady (2). ◇ A posadę (1). ◇ V posado (1). ◇ pl A posady (7). ◇ I posadami (2). ◇ L posadach (1).

Sł stp notuje (także w innym znaczeniu), Cn brak, Linde także XVII – XIX w.

1. *Terytorium zamieszkałe przez osiadłą ludność, osada; niekiedy miasto lub przedmieście* (13) : Dobywłszy też Romulus Kruftumu/ vczyńił tām poładę Rzymfką. *BielKron* 99v; Historykowie poltronni [...] dofyć iáfnie o náfzych przodkach piáfli/ y o ich wielkich poładách *BielKron* 337v, 103, 336v; Nie ładźcie tego mieśca z połady dziefeyfzey/ Bo to ledwie cień zołtał ozdoby przednieyfzey. Co wałzych przodkow fiła/ i męftwo ípráwiło/ Ze fię to zacne miałto wniwecz obrociło. *KochSat* A3; [gdyż Sitia nie jest miasto w murze, jedno posada ze dwieście domów *RadzPodróż* 211; *BielKron* 1597 787 (*Linde*)].

W charakterystycznych połączeniach: posada okoliczna, wielka (2); *leda posada*.

Zwroty: »opalić (a. spalić, [a. popalić, a. zapalić]) posady« [szyk zmienny] (2): *BielKron* 417v; Tegoż roku wiefieni Brát Henrik Márzalek Zamku Biífny dobywał/ á opaliwłszy połáfady odfłąpił. *StryjKron* 315; [Wszakże monastery i posady miasta smoleńskie popalili i ludzi wiele w niewołą pobrali *StryjPoczqt* 427; *BielKron* 1597 623].

»osieść posady« = *osiedlić się* (1): W Podolu/ pod gorámi/ pełno puftyń wśzędzie/ Gdy ośiędą połáfady/ pożyteczniey będzie. Dáć zwoleńftwo káfdemu puftynie oíiádác *BielSjem* 18.

»posady (wy)pustoszyć« (2): *BielKron* 88; Kniáz Conftanti [...] połáfady Smoleńskie wypułtołzywłszy/ y wołóci okoliczne wypaliwłszy/ trzy Zamki pod Mołkwą wziął *StryjKron* 747.

*Wyrażenia: [»posada miasta, miejska«: ktorzy [Moskwa z Tatarami] przez dwa dni połáfady mieyfkie wedwoię zápaliwłszy pod zamek náieźdzáli *BielKron* 1597 623; *StryjPoczqt* 427.]*

»nowa posada« (1): á też tām były na ten czás kráiny nápoły pułte/ przez gubienie ziem Attile/ thákże od nowej połáfady nowe imioná dáli [Słowianie] íwym ziemiam *BielKron* 338v.

Szeregi: »miasteczko i z posadami« (1): inłze mieyfce vpátrzyli [naszy na potkanie]/ gdyż we złym mieyfcu ítali/ to ieft ná pogorzeliłkach/ gdzye miáfteczko byli Tátárowie ípalili y s połáfádami *BielKron* 417v.

[»przedmieście albo posada«: Potym zás Zmodź y Litwá [...] do Weífaufu zamku íturmowali/ y Przedmieście álbo połáfadę ípalili. *StryjKron* 299 (*Linde*).]

a. *Siedlisko, mieszkanie* (2) : WIdząc wielkie złodzieyfstwo przes łotry Cygany/ Ofádzaymy ie w polách od Tátárfkiey ściány. [...] Gdy iuż będą mieć swoie/ nadolne [= *położone na Niżu*] połáfady/ Támże czárćie s pogánem/ wzyway íwey zwády. *BielSat* L4v [*idem*] *BielSjem* 28.

2. *Podstawa, fundament* (1) :

[*Wyrażenie: »szeroki w posadę«: Ieft mieyfce/ ieft górá Sionfka przy Ieruzale^m/ ieft Rzym y kościół Boży który ieft wielki y ízéroki wpoładę. *JanSyjon* Q3v (*Linde*).]*

Przen (1) : Pánu Iérozolimfkie obronné wály/ Pánu day cześć połáfado Siońfkiey íkály: Który w żełezie ízczyrym bramy twé kował/ Y fynom twym dóbr hoyność wielką zgotował. *KochPs* 213.

Synonimy: 1. kolonija, osada; a. mieszkanie, siedlisko; 2. fundament.